

ПЕДАГОГИЧЕСКАТА НАУКА – ПРИЗВАНИЕ ЗА ПРОФ. ЖЕЧО АТАНАСОВ

Тодор Ангелов

Беше есента на 1949 г. София все още не се бе отърсила от руините на поредицата тежки бомбардировки от войната.

В тази недотам приветлива есен, плахи и неориентирани, но радостно възбудени, пристъпихме прага на националната АЛМАМАТЕР и ние, 25 първокурсници от специалността „Педагогика“ на тогавашния Историко-филологически факултет. Не се познавахме, нито пък имахме ясна представа за онова, което ни предстои.

Очаквахме с нетърпение първата си среща с университетски преподавател. В аудиторията влезе снажен, респектиращ с външния си вид, млад човек. С делови тон той ни се представи – Жечо Атанасов – асистент. Беше ни приятно, но останахме и малко разочаровани, защото очаквахме среща с академично оформен преподавател – възрастен, навъсен, с брада, недостъпен.

Жечо Атанасов бързо разсея разочарованието ни. С шеговит, но малко ироничен тон, внесе ведрост. Пестеливо ни обясни, че той ще ни води лекциите и упражненията по Обща

педагогика, а по-късно и по история на педагогиката. Не само това. Той ще ни бъде и курсов ръководител, т.е. ще се интересува от нашите студентски проблеми, ще ни помага. Изискванията му към нас бяха ясни, точно определени, но не и повелителни. Беше само на 30 години, но в неговото поведение удивително се съчетаваха изискателността, мъдростта и дисциплината на ума и поведението, с романтичния дух и емоционалната и нравствената отзивчивост. Авторитетът му пред студентите се градеше на богатата за възрастта му ерудираност и познание на педагогическите явления, на информираността и познанието на литературните източници, отразяващи основите на педагогическата наука – наша и чужда; на неговата широка култура и литературна осведоменост, на способността му да общува. Лекциите му се отличаваха. Те не се побираха в познатите дидактически рамки. Говореше убедително, с изискан, чист и богат език. Словото му бе ярко и завладяващо. Умееше да държи будно вниманието, особено с логическите ударения и акценти, които и сега са ха-

рактерна особеност на неговата реч. Часовете за упражнения Жечо Атанасов превръщаше в своеобразни сократови евристични беседи. Учесе ни на стил и на умение да аргументираме, да защитаваме собствена позиция, да доказваме, да ползваме богатата педагогическа съкровищница.

Много скоро приехме нашият асистент като близък приятел. Не помня екскурзия или празник, на който той да е отсъствал. Целият курс се превърна в устремена към педагогическата наука студентска формация, но и като ярък музикален състав. Естествено, най-добрият между изпълнителите бе самият Жечо Атанасов, певец и китарист. Общуването с нас за него, а и за нас, бе потребност. И днес проф. Атанасов познава развитието на всеки от нас. Радва се на професионалните, научните и житейските ни сполуки. Тревожи се от несполуките.

Професор Атанасов ненавижда посредствеността във всичките й проявления – професионална, в педагогическата наука и практика, в поведението на хората. Бързо се дистанцира от бедните духом, от естетически осакатените, от нравствено уродливите. Изпитва еднаква досада както от празната фразеология и помпозност, така и от бедността на езика. Мрази партийната догматика и натрапването на чужди идеи и мисли, декларативността. Ненавижда крадците на чужд интелектуален

труд.

Професор Атанасов е продуктивна личност. Неговото цялостно, изключително богато научно творчество, многобройните му публикации се отличават с патоса на учения и преподавателя, за когото трудът и непрекъснатото движение към познанието на човека и неговото възходящо развитие е смисъл и съдържание.

Първата книжка, която още през 1950 г. получих като подарък от проф. Атанасов, е озаглавена „Развитието като проблем на педагогиката“. Това не е ли дръзко научно предизвикателство, не е ли смела, надеждна ориентация към проблем с изключителна перспективност и непрекъсната актуалност, към проблем с фундаментално значение за педагогическата теория и практика... Може би за автора това кратко, но богато на идеи произведение бе неговият старт в науката. Този старт бе успешен. Той му осигури щастлив творчески полет, чиято кулминация още не се вижда, защото 75-годишният професор доктор Жечо Атанасов е все така продуктивен. С типична за него енергия продължава да твори. Талантът на перото и преподавателската дейност на проф. Атанасов му отрежда ярко и достойно място в съвременната българска педагогическа наука.

Познат и високо ценен в чужбина, проф. Атанасов представя чрез произведенията си националните ни постижения в областта на теорията и практиката на образованието. Заед-

но с това той е страстен и смел пропагандатор у нас на най-светлите страници от световната теория и практика на образованието от миналото и съвременността.

Неговият богат фонд от научни публикации включва твърде нетипично за един учен тематично и жанрово разнообразие. Автор на самостоятелни учебници по Педагогика и по История на педагогиката и българското образование. Съавтор е на най-новите учебни помагала по история на педагогиката и българското образование; по Теория на възпитанието. Очерците по история на педагогиката, за най-ярките реформатори в образованието, са огромен принос за развитието на националната ни система на образованието, за разкриване на общочовешки педагогически идеи и тенденции в образованието. Те са и в основата при подготовката на бъдещите педагогически кадри.

Верен на своето верую, че „красотата ще спаси света“, проф. Атанасов последователно изследва, разработва теоретически и методически проблемите на естетическото възпитание като същност на духовното и нравственото развитие на личността. В това отношение той е единствен представител на съвременната българска педагогическа наука. Широкият кръг трудове: „Основи на естетическото възпитание“ , „Проблеми на детската литература...“, „Книга за детето“, „Култура и образование“ , „История на естетическото въз-

питание“, „Детската литература и възпитанието“, „Изкуство и възпитание“ и др., имат непреходни стойности и огромно методологическо и практическо значение.

Важно тематично направление на публикациите му са проблемите на семейното и нравствено възпитание. Книгите „История на нравственото възпитание“ , „За културата на поведението“ , „Българската народностна педагогика“ , „Първите седем години“ , „Семейство и възпитание“ , „Чистият извор“ и др. разкриват системата от нравствени ценности и тяхното значение в цялостното, хармонично развитие на човешката личност.

Професор Ж. Атанасов е щастлив учен, писател, педагог, преподавател. Всяка негова публикация се посреща с огромен интерес. Книгите му са търсени. Защото са искрени, защото от тях лъха гражданска ангажираност и научна позиция. Чуждо е за него подражателството и писането по поръчка. Всяка тема извира от дълбочината на неговата непресъхваща потребност да предложи нови идеи, нови решения, да убеди читателя, да го извиси духовно.

Щастлив е професор Атанасов, че завинаги е спечелил сърцата и признателността на своите стотици възпитаници, свързали трайно професионалния си път с педагогическото дело.

Като ръководител на катедра и на факултет, като зам.-ректор на СУ

„Климент Охридски“ , като председател на специализиран научен съвет по педагогика и председател на Българското педагогическо дружество,

професор Атанасов остави ярки следи на принципен, толерантен и безкомпромисен към недостатъците ръководител.

*Честит празник, професор Атанасов!
Щастливи сме и ние, че Ви имаме!
Дерзайте!*